

МІЖНАРОДНЫЯ ПЕРАМОВЫ Ў ІНФАРМАЦЫЙНЫМ ТАВАРЫСТВЕ

¹Акімава Л. В., ²Канавалава А. А.

¹Беларускі нацыянальны тэхнічны ўніверсітэт, Мінск, Беларусь,
akimovalv@mail.ru

²Беларускі нацыянальны тэхнічны ўніверсітэт, Мінск, Беларусь,
akonovalova1958@gmail.com

У сучасных умовах інфармацыйная рэвалюцыя змяніла агульную карціну свету і навязвае новыя прынцыпы і правілы камунікацый. Адбылося паслабленне традыцыйнага падыходу: яшчэ нядаўна мы лічылі перамовы традыцыйнай формай міжнародных камунікацый, а сёння немагчыма ўявіць працэс перамоваў без інфармацыйных тэхналогій. Сёння ў цэнтры канцэпцыі міжнародных перамоў знаходзіцца ідэя трансляцыі інфармацыі ў віртуальнае поле, у якім пад уздзеяннем інфармацыйных тэхналогій адбываецца змена форм і метадаў палітычнага супрацьборства.

Выкарыстоўваючы віртуальную прастору на міжнародных перамовах, можна імгненна перавесці новую інфармацыю ў зону актыўнага дзеяння. З гэтай прычыны партнёры па перамовах уважліва сочаць не столькі за крокамі адзін аднаго, колькі за інфармацыяй аб ходзе перамоваў, якая асвятляецца ў СМІ. Доступ да інфармацыйных рэсурсаў і новай інфармацыі становіцца найважнейшай перавагай кожнага ўдзельніка перамоўнага працэсу, і гэты патэнцыял яны могуць выкарыстоўваць у далейшым па ўласным меркаванні.

Справа ў тым, што інфармацыя як патэнцыйны рэсурс валодае шэрагам новых якасцей, якія асабліва эфектыўныя ў сферы міжнародных адносін. Інфармацыя імгненна распаўсюджваецца ў прастору і валодае магчымасцю ўсеабдымнага і адначасовага ўздзеяння, што да інфармацыйнай рэвалюцыі было практычна немагчыма. Таму вынікі дасягнутых дамоўленасцей на перагаворах імгненна могуць стаць вядомыя ўсяму свету, а інтэрпрэтацыя пагадненняў і іх палітычныя ацэнкі ў значнай ступені знаходзяцца ва ўладзе інфармацыйных тэхналогій СМІ.

Пры гэтым асаблівае роля ў інфармацыйным грамадстве адводзіцца фактару часу. Адна і тая ж інфармацыя за гадзіну да міжнародных перагавораў і праз гадзіну пасля іх завяршэння можа імкліва аб'ясцэніцца і поўнаасцю страціць сваю актуальнасць. Улік часовага фактару садзейнічаў з'яўленню сеткі спецыялізаваных палітычных фондаў і агенцтваў, якія займаюцца апытаннямі грамадскай думкі і тэхналогіямі сувязей з грамадскасцю.

Развіццё актыўных камунікацый у інфармацыйным грамадстве не прывяло да «празрыстасці» сферы міжнародных адносін. Наадварот, гэта спрыяла таму, што агульныя плыні інфармацыі становяцца некантралюемымі, праўдзівасць і карэктнасць змешчаных у іх звестак практычна нікім не правяраюцца.

Сёння перамагчы свайго апанента, не маючы доступу да традыцыйных (электронных і друкаваных) СМІ, немагчыма. Аднак найбольш эфектыўным і менш працаёмкім спосабам уплываць на розум людзей з'яўляецца сетка

Інтэрнэт. Гэты спосаб мае шэраг пераваг, галоўнымі сярод якіх з'яўляюцца лёгкасць і практычная імгненнасць апублікавання любой інфармацыі, адсутнасць прасторава-часавых межаў, магчымасць тэматычнага пошуку і хуткай сувязі для маніторынгу сітуацыі. Удзельная вага віртуальнай інфармацыйнай складніку ў міжнароднай палітыцы сёння мае ўстойлівую тэндэнцыю да ўзрастання.

Упершыню ў гісторыі чалавецтва палітычная культура фармуецца электроннымі СМІ, што ўзмацняе іх маніпулятыўныя магчымасці. У Інтэрнэце сёння могуць аказацца самыя розныя палітычныя заклікі і лозунгі, ілжывая інфармацыя аб выніках міжнародных перагавораў, паводзінах і дзеяннях палітычных лідэраў. Пытанне аб этыцы інфармацыйных тэхналогій, на жаль, пакуль яшчэ ў міжнароднай палітыцы не вырашана, таму выкарыстанне іх застаецца дастаткова непрадказальнай палітычнай гульнёй. У такіх умовах задача ўдзельнікаў перамоўнага працэсу заключаецца ўжо не столькі ў тым, каб прадбачыць чарговы крок суперніка, колькі ў тым, каб зразумець, які ўплыў гэта акажа на грамадскую думку як у сваёй краіне, так і ў краіне палітычных партнёраў. У канкурэнтнай барацьбе за сусветную грамадскую думку прапагандысцкая тэхніка і палітычная рэклама, у тым ліку і «чорны піяр», маюць больш важнае значэнне, чым рэальныя прапановы палітыкаў за сталом перамоваў. Выкарыстанне сучасных інфармацыйных тэхналогій дазваляе рэзка змяніць ход грамадскай дыскусіі, змяніць кірунак абмеркавання непажаданай тэмы, сказаць рэальную рэчаіснасць і нават прывіць цынічнае стаўленне да асобных аспектаў міжнароднай палітыкі і канкрэтных палітычных лідэраў. Усё гэта павінны ўвесь час ўлічваць і адсочваць ініцыятары і непасрэдныя ўдзельнікі міжнародных перамоваў.

У імкліва які глабалізуецца свеце за сталом перамоў усё часцей аказваюцца людзі самых розных цывілізацый і культур, для якіх характэрны часта супрацьлеглыя сістэмы каштоўнасцяў, што аказвае істотнае ўздзеянне на ўзровень міжнароднай камунікацыі. Таму інтэрпрэтацыя нацыянальных характараў і нацыянальных стыляў удзельнікаў перагаворнага працэсу з'яўляецца неабходнай умовай іх паспяховага правядзення.

У сучаснай навуковай літаратуры звычайна казаць пра заходнюю і ўсходнюю культуру міжнародных перамоў. Напрыклад, уплыў рэлігійных і культурных адносін на працэс перамоў на Усходзе асабліва прыкметны ў Японіі, Кітаі і мусульманскіх краінах. Рэлігійныя традыцыі асабліва строга назіраюцца ўдзельнікамі перамоваў з арабскіх краін, што ў значнай ступені звязана з цяжарам іх рэлігійных канонаў і культуры. Яны вельмі адчувальныя да пытанняў, звязаных з нацыянальнай незалежнасцю і поўныя нацыянальнага гонару.

Такім чынам, японцы, прытрымліваючыся этыкі і традыцый сваёй культуры, паспрабуюць пазбягаць канфліктных сітуацый у перамовах. Таму ў адказ на прапановы, зробленыя з іх, немагчыма пачуць яснае «не». Нават калі абмяркоўваецца версія пагаднення, відавочна, недапушчальная для іх, іх адказ: «Я зраблю ўсё ад сваёй сілы» – у вуснах японскага палітыка гэта будзе азначаць, што не адпавядае, але ветлівая адмова.

Заходнееўрапейскія і амерыканскія дыпламаты незвычайныя для высокай ступені прыхільнасці да рэлігіі, маральных ці этычных прынцыпаў. Назіраючы

за перамоўным этыкетам, яны актыўна імкнуцца наперад, аддаюць перавагу не затрымаць перамовы, абмяркоўваючы нязначныя тэмы і спрабуюць неадкладна перайсці да сутнасці гэтага пытання. Заходняя культура мыслення, заснаваная на прынцыпах фармальнай логікі, у першую чаргу звяртаецца да рацыянальнасці працэсу перамоў, каб дасягнуць канкрэтнага, папярэдне прадуманага, як мага хутчэй. Менавіта таму для заходняй культуры перамоў яснасць фармулёўкаў і прапаноў, вернасць гэтаму слова, паслядоўнае выкананне дасягнутых пагадненняў мае прынцыповае значэнне.

Усходняя культура перамоў значна менш афіцыйная, арыентаваная на стварэнне асабістых кантактаў і міжасобасных адносін ацэньваецца значна вышэй, чым у асобных пагадненнях. Акрамя таго, рытуал, пэўная рэгуляваная цырымонія, надзеленая амаль сакральным сэнсам і не заўсёды лагічна тлумачыць, вельмі важны для ўсходняй культуры перамоў.

Па ступені свабоды і незалежнасці паводзін удзельнікаў заходняя культура дае перамоўшчыкам значна больш магчымасцей, чым традыцыі ўсходніх краін, дзе адносіны індывідуалізму не вітаюцца. Усходняя культура перамоў адрозніваецца духам калектывізму, таму ўдзельнікі працэсу перамоваў аддаюць перавагу прапановам, перш чым прымаць якое-небудзь рашэнне.

Літаратура

1. Васіленка, І. А. Міжнародныя перамовы: Падручнік для магістрантаў // І. А. Васіленка. – 2-я рэд. – Масква: Выдавецтва Juraite, 2015. – 485 с.
2. Данілаў, С. В. Бізнес-перамовы як асноўная форма дзелавой камунікацыі // Матэрыялы 1-й Міжнароднай навуковай канферэнцыі, 10–14 чэрвеня 2016 г. Масква: Vuki-Vedi, 2016. – 112–115 с.
3. Камунікацыі ў сучасным свеце // Матэрыялы ўсёйрасійскай навуковай і практычнай канферэнцыі «Праблемы масавай камунікацыі». 11–15 мая 2017 г. – Універсітэт штата Варанеж, 2017. Пад агульнай рэдакцыяй прафесара. М. М. Тулупова. – 64–68 с.